

Motion till riksdagen 2005/06: MJ39

av Jan Andersson och Åsa Torstensson (c)
med anledning av skr. 2005/06:171

Vissa fiskeripolitiska frågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om yrkesfiskets roll som näringsgren och skapande av jobb och företagande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att i Sverige skall ta en aktiv del i den gemensamma fiskeripolitikens fortsatta utformning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att sambandet mellan yrkesfiskets produktion och leveranser å ena sidan och folkhälsa och konsumentintresse å den andra förtydligas i fiskeripolitiken.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om en modern lärlingsutbildning för kompetensförsörjning inom yrkesfisket.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att försommarfredningen av fisket vid Norrlandsälvarna skall tas bort för att öka fiskemöjligheterna för Norrlandsfiskarna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att fiskevården skall finansieras inom ramen för statens budget och med hjälp av möjliga EU-medel.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att kommissionens negativa beslut i fråga om ett nationellt införande av ett yrkesfiskaravdrag i Sveriges skall överklagas.

Bakgrund

Skrivelsen 2005/06:171 är en redogörelse från regeringen om resultaten av den reformerade gemensamma fiskeripolitiken. Skrivelsen innehåller också regeringens bedömningar kring åtgärder för ett långsiktigt hållbart svenskt fiske. Under riksdagsårets allmänna motionstid lämnade vi in en motion med rubriken Fiske. De yrkanden som motionen innehöll har ännu inte behandlats

Fel! Okänt namn på

av riksdagen, varför vi avstår från att återupprepa dessa krav. Det rör sig exempelvis om krav på utökat nationellt och regionalt ansvar för frågor som berör yrkesfisket samt försök med så kallade havdagar som viktigt inslag i förvaltningen. Nu lagda motion skall mot bakgrund av detta ses som en komplettering av tidigare lagda yrkanden.

Jobb och företagande

Fiske och vattenbruk är av stor betydelse såväl för näringen som för rekreation och välbefinnande. Det är ett nationellt uppdrag att bedriva fiskerinäring. Fiskerinäringen har en stor betydelse i vår historia och bidrar än idag till att skapa tillväxt och arbetstillfällen. Fiskerinäringen har också en stor plats i vår kulturhistoria. En klok förvaltning av våra fiskbestånd är en förutsättning för att kunna utveckla svensk fiskerinäring, samtidigt som vi säkrar den biologiska mångfalden.

Den allt svårare situationen för dem som har havet som sitt levebröd är en tydlig effekt av havens och insjöarnas försämrade vattenmiljö. Att yrkesfiskarna får försämrade förhållanden är i första hand inte en fråga om arbetstillfällen utan ett problem med det nationella uppdrag som fiskarna har, nämligen att leverera fisk till landets konsumenter. Det är en stor rikedom att ha sjöar och hav som kan ge oss sunda och säkra livsmedel, som inte har transporterats över halva jordklotet innan vi dukar upp dem på våra matbord.

Fiskerinäringen måste, liksom andra näringar, ges tydliga regler och konkurrensvillkor. De miljöproblem som drabbar yrkesfiskets utkomstmöjligheter måste samhället också ta ansvar för. Tidigare politiska beslut om utsläppsnivåer och fiskekvoter, som orsakar miljöeffekter och hotade fiskbestånd, måste även samhället ta konsekvenserna av.

Förutom det behov av livsmedel som fisket täcker handlar fiske för mer än tre miljoner svenskar om rekreation och möjlighet till att komma ut i naturen. Fritidsfiske är ett spännande sätt att vistas i naturen på och det lockar hela tiden nya utövare, både bland barn och bland nya svenskar. Även den tätortsnära naturen erbjuder möjlighet till naturupplevelser tack vare fisket. Man behöver inte gå längre än till Stockholms ström för att finna bra fiskevatten. Fritidsfisket skapar också möjlighet för lokala näringsidkare att driva fisketuristföretag och därmed bedriva verksamhet i skärgården och bidra till bevarandet av vår kulturhistoria.

Vad som ovan anförts om yrkesfiskets roll som näringsgren och skapande av jobb och företagande bör ges regeringen till känna. Mer om detta finns i tidigare lagd motion.

Den gemensamma fiskeripolitiken

Bedömningen måste emellertid ställas i relation till regeringens agerande i de förhandlingar där politiken utvecklas och tillämpas, och visar då på stora skillnader mellan teori och praktik, särskilt vad avser resursförvaltning, dvs. beslut om kvoter och gemensamma fiskebestämmelser. Sverige har sedan inträdet i gemenskapen röstat nej till den årliga TAC- och kvotförordningen vid inte mindre än fem tillfällen. Utgångspunkt för regeringens förhandlingsposition har vid flera av dessa tillfällen endast varit ICES (Internationella havsforskningsrådet) rekommendationer, och regeringen har valt att bortse från sin förvaltarroll och andra väsentliga politiska aspekter såsom sysselsättning, ekonomi och sociala förhållanden i fiskenäringen.

Ställningstagandena tydliggör inget annat än ett förhandlingsmässigt misslyckande. Samarbetspartierna och deras regering har inte funnit förhandlingspositioner som medfört att Sverige har påverkat utgången i dessa förhandlingar till landets fördel.

Tydligast var detta i samband med regeringsförhandlingarna 2002 då Sverige med ensidigt stopp ställde sig helt utanför de reela förhandlingarna. Sverige skall enligt vår uppfattning ta en aktiv del i den gemensamma fiskeripolitikens fortsatta utformning; detta måste ges regeringen till känna.

Konsumenten

I skrivelsen saknas en koppling mellan produktionsförhållanden och konsumentintresset. För att marknaden skall få fisk måste villkoren för fångstsektorn och andra delar av fiskerinäringen vara sådana att produktionen inte hindras. I det avseendet finns många brister i den svenska och europeiska fiskeripolitiken. Nutek har visat att den administrativa bördan i yrkesfisket är betydligt högre inom yrkesfisket än i andra areella näringar, utslaget per företag. Det finns också regler och kontrollåtgärder som påverkar det småskaliga och kustnära fisket i Sverige trots att detta har liten betydelse för bevarandeåtgärder och beståndens återhämtning. Följden blir att högkvalitativa produkter från det kustnära fisket inte når fram till marknaden, och de lokala konsumenterna blir lidande.

Man bör också betona att konsumentintresset och det yrkesmässiga fisket har ett nära samband. Den fiskarkategori som förser marknaden med fisk är yrkesfisket. Regeringens omsorg om andra kategorier fiskande får inte stå i vägen för konsumenternas förväntningar och krav på att det skall finnas svenskfångad fisk på marknaden.

Vi föreslår att sambandet mellan yrkesfiskets produktion och leveranser å ena sidan och folkhälsa och konsumentintresse å den andra förtydligas i fiskeripolitiken; detta skall ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Fiskegubbar

Man kan med rätta säga att ett av yrkesfiskets stora problem är just att det håller på att förgubbas. De yrkesverksamma i fiskesektorn blir både färre och äldre, och detta hotar på sikt hela näringen. Regeringen har inga förslag som tar hänsyn till detta övergripande strukturella bekymmer i näringen.

För att skapa förutsättningar för en framtidstro, investeringsvilja och därmed fortsatt och potentiellt ökad sysselsättning i fiskenäringen behövs en helt ny politik. Politiken måste utifrån positiva ansatser tydliggöra hur näringen kan utvecklas genom livskraftiga företag, vilket är avgörande för att unga skall vilja satsa på yrkesfisket.

Enkla regler som tar sin utgångspunkt i att de skall vara lätta hantera i vardagssituationen för den enskilde företagaren utgör en grundförutsättning för yngre människors vilja att etablera sig i sektorn. Detta förslag återfinns i tidigare lagd motion varför vi här avstår att yrka på detta.

Precis som i andra kunskapsbranscher är utbildning ett måste för att säkra nyrekryteringen. Detta är ett område där en modern lärlingsutbildning har en självklar roll att fylla; detta bör ges regeringen till känna.

Laxfisket

I skrivelsen betonas att åtgärdsprogrammet för lax (Salmon action plan, SAP) varit lyckosam. Det påpekas att mindre älvar tycks ha svårare att nå upp till planens produktionsmål. Dock bör framhållas att orsakerna till svårigheterna i de mindre laxälvarna inte är fullt klarlagda. I flertalet fall saknas det samband mellan fiske och återhämtningen i de små älvarna; viktigare orsaker är snarare starkt påverkat habitat med t.ex. vandringshinder.

Det bör dock framhållas att även i de mindre älvarna görs det påtagliga framsteg. Sammantaget föreligger väsentligt förbättrade fiskemöjligheter vid Norrlandsälvarna med utrymme för yrkesfiske såväl som olika kategorier av fritidsfiske.

I skrivelsen saknas synpunkter på hur det svenska laxfisket kommer att påverkas av att drivgarnsfisket efter lax försvinner inom ett par år. En betydande del av laxen fångas i öppna Östersjön, och detta fiske kommer att minska drastiskt på grund av att man förbjudit drivgarnen. Rimligen borde detta leda till en avreglering av Norrlandsfisket som öppnar möjligheterna för ökade fiskemöjligheter vid Norrlandsälvarna.

Vad som ovan angetts om att försommarfredningen av fisket vid Norrlandsälvarna skall tas bort för att öka fiskemöjligheterna för Norrlandsfiskarna bör ges regeringen till känna.

Finansiering av fiskevården

Spöskatt, mörtskatt, kärt barn har många namn, regeringen har utrett och utrett, men ännu har vi inte sett några konkreta realistiska förslag till hur fiskevården skall finansieras. I nu aktuell skrivelse smiter regeringen helt enkelt undan från frågan hur fiskevården skall finansieras.

Vi anser att man skall undvika att starta nya krångliga system, särskilt då man kan anta att förhållandevis stor del av intäkterna kommer att gå till administration. En annan utgångspunkt bör vara att man inte skall införa system som helt uppenbart ger upphov till fusk. Vi anser att fiskevården är en viktig fråga för hela samhället. Fiskevården skall därför finansieras via offentliga medel. Vad som ovan anförts om att fiskevården skall finansieras inom ramen för statens budget och med hjälp av möjliga EU-medel bör ges regeringen till känna.

Yrkesfiskaravdraget – vidare agerande

Frågan om ett införande av ett svenskt yrkesfiskaravdrag har varit aktuell under mer än tio års tid. Regeringen har dessvärre inte med någon större entusiasm hanterat frågan. Riksdagen förutsätter att regeringen fullföljer det beslut riksdagen har fattat och överklagar kommissionens beslut att neka de svenska yrkesfiskarna ett sådant skatteavdrag som motsvarar det som redan i dag finns i Danmark. Även Norge, som omfattas av den inre marknaden och dess regler för statsstöd, har en mer generös skattelagstiftning för sina yrkesfiskare.

Vi föreslår mot bakgrund av ovanstående att riksdagen ger regeringen sin mening till känna att kommissionens negativa beslut i fråga om ett nationellt införande av ett yrkesfiskaravdrag i Sveriges skall överklagas.

Stockholm den 6 april 2006

Jan Andersson (c)

Åsa Torstensson (c)